

Magyar Helsinki Bizottság

A VÉDŐKIJELÖLÉS ÉS –KIRENDELÉS GYAKORLATA AZ ÚJ BE.-BEN

HÁTTÉRANYAG
2018. október 8.

Az Európai Unió támogatásával

1. A háttéranyag célja

A Magyar Helsinki Bizottság az elmúlt években több kutatást¹ készített a védőkirendelés szabályairól és gyakorlatáról, amelyek eredményei alapján javaslatot tettünk annak reformjára. A kutatások mellett folyamatosan nyomon követjük a kirendelt védői rendszer alakulását.

Jelen háttéranyag egy 2017-ben indult, „*Hatékony jogi segítségnyújtás a kényszerintézkedésekkel kapcsolatos eljárásokban*” című, az Európai Unió által támogatott projektünkben, elsősorban a budapesti tapasztalatok alapján íródott egy ügyvédi szakértői munkacsoport megbeszélésére. Ugyanakkor fontosnak tartjuk, hogy az összegyűjtött tapasztalatok és javaslatok szélesebb szakmai körhöz is eljussanak.

Célunk, továbbra is az, hogy felmérjük, hogy a védőkirendelés reformja milyen változásokat hozott és nehézségekbe ütközött, és milyen megoldások elképzelhetők utóbbiak enyhítésére.

2. A kirendelt védői rendszer reformja

Az új kirendelt védői rendszer 2018. július 1. óta működik. A jelen háttéranyag egy összeállítás a vonatkozó jogszabályokból és szabályozókból, valamint az egyelőre sporadikusan elérhető gyakorlati tapasztalatokból. A szabályok mellett forrásként a Budapesti Ügyvédi Kamara hírlevele és ügyvédek informális beszámolóit szolgálták.

A kirendelt védői rendszer reformja kétség kívül előrelépést jelent a korábbi szabályokhoz és gyakorlathoz képest. A jogalkotói szándék egybeesik a terheltek hatékony védelemhez való alkotmányos jogának erősítésével. Kétségtelen, hogy a 2018. július 1-én hatályba lépett új rendszer arányosabb ügyelosztást biztosít a védelmet ellátó ügyvédek között, mint a korábbi. Ez feltehetően a terheltek hatékony védelmét is elősegíti.

Természetes, amit az eddigi tapasztalatok mutatnak: a reform nem hibátlan. Elsődleges felmérésünk alapján a legjelentősebb nehézségek a szabályok gyakorlati alkalmazásával, a kirendelt védői díjjal és a helyettes védő intézményével kapcsolatban merültek fel. Ezeket az alábbiakban részletesebben elemezzük. A felmerült problémákhoz megoldási javaslatokat is társítottunk, elősegítendő az akadályok kiküszöbölését, illetve a lehetséges megoldások kidolgozását. A lista egy ötlettár, amely nem feltétlenül helyes (és nem feltétlenül tükrözi a Magyar Helsinki Bizottság álláspontját sem), illetve biztosan nem teljes. A 2018. október 8-án ügyvédek részvételével tartott megbeszélés egyik célja annak javítása, kiegészítése, fejlesztése.

2.1. A kirendelési rendszer és alkalmazásának hiányosságai

Az új Be. maga szabályozza a védőkirendelés és –kijelölés legfontosabb szabályait. A Be. 46. § (1) bekezdése értelmében a védőként eljáró ügyvéd kijelölése a területi kamara feladata.

Az új védőkirendelési és –kijelölési rendszer alapvető célja az volt, hogy a terheltek hatékony védelmet kapjanak a büntetőeljárás során. A jogalkotó ezt azzal kívánta elérni, hogy az új rendszerben az eljáró hatóság helyett az illetékes területi kamara jelöli ki a védőként eljáró ügyvédet egy automatizált rendszer segítségével. Az új struktúra lehetővé teszi a védők „körforgását”, így annak elkerülését, hogy bizonyos hatóságok rendszerint ugyanazt a védőt rendeljék ki az ügyek többségében, így legalábbis gyanút adva a hatóság és a védő közötti esetleges összefonódásnak, amely a terhelt hatékony védelmét gátolja.

A törvény indokolása szerint a jogalkotó célja, hogy a kirendelés okának felmerülését követő eljárási cselekményre oly módon kerüljön sor, hogy a terhelt számára a kirendelt védő és a vele történő

¹ Például: Kádár András Kristóf – Novoszádek Nóra: Az ügyvédhez és a költségmentességhez való jog a büntetőeljárásban. Magyar Helsinki Bizottság, Budapest, 2018, https://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/MHB_Az_ugyvédhez_es_a_költségmentességhez_való_jog_201803.pdf. és Kádár András Kristóf – Novoszádek Nóra és Selei Adrien: Lépések egy átlátható kirendelt védői rendszer irányába. Budapest, 2012, https://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/Lepesek_egy_atlathato_kirendelt_vedoi_rendszer_iranyaba_KUTATASI_BESZAMOLO_draft.pdf

kommunikáció biztosított legyen. Ezért a kirendelés okának felmerülését követő idézés, előállítás, értesítés esetén, azzal egyidejűleg kell sort keríteni a kirendelésre. Amennyiben a kirendelés oka az eljárási cselekményen merül fel, a védőt nyomban ki kell rendelni és a gyanúsított kihallgatást fel kell függeszteni. E változással a jogalkotó szándéka szerint megszűnik a korábbi, esetenként számos eljárási cselekményt is magában foglaló átmeneti időszak, amely során ugyan kötelező a védelem, ugyanakkor a gyakorlatban a terhelt mégsem rendelkezik védővel.

A Be. 46. § (3) bekezdése szerint a területi ügyvédi kamara a védő kijelölését olyan információs rendszer működtetésével végzi, amely lehetőség szerint biztosítja a kijelölés azonnaliságát és a kijelölt védők tényleges elérhetőségét. A jogalkotó azt kívánta elérni, hogy a kirendelt védő személyének kijelölésével kapcsolatos eljárás lényegében automatikus, bármikor hozzáférhető rendszerben biztosítsa az eljárási cselekmények időszerű, akadálytalan lefolytatását.² A törvény indokolása szerint arra való tekintettel, hogy „a kirendelő szerv kötve van a területi ügyvédi kamara által kijelölt ügyvédhez, a kijelölés rendszerének működtetése során azt is biztosítani kell, hogy a kijelölt védő ténylegesen elérhető legyen. Ez alapvetően az elérhetőséget biztosító megfelelő adatok rendelkezésre állását, valamint a különleges időszakok – így különösen az éjszakák, hétvégék, szabadnapok – figyelembe vételét jelenti.”

Az eddigi gyakorlat helyett tehát a területi kamara az általa üzemeltett informatikai rendszer segítségével jelöli ki az eljáró ügyvédet, amennyiben a hatóság védőt rendel ki. A területi kamarák³ feladata létrehozni és fenntartani a kirendelhető ügyvédek tartalmzó jegyzéket, amelyen a részvétel a több tagot számláló kamarák esetén opcionális, egyes vidéki kamarák esetén azonban minden ügyvéd rajta van.⁴ A területi ügyvédi kamarák fölrাজzi kirendelési egységeket határoznak meg, amelyekből a védő kijelölhető az adott eljárási cselekményre.⁵ A vidéki kamarák együttműködhetnek oly' módon, hogy a fogadó területi ügyvédi kamara által vezetett kirendelhető védők jegyzékébe a szomszédos kamara tagja is felvételt nyerjen.⁶

A kamara az általa üzemeltetett elektronikus rendszeren keresztül véletlenszerűen jelöli ki a jegyzékben szereplő ügyvédek közül azt a védőt, akit hatóságoknak a cégkapun keresztül kell értesíteniük. Miután kirendelt valakit, a rendszer „körbe megy”, ABC sorrendben jelöli ki a listán szereplő ügyvédek.⁷ Egy ügyvédre Budapesten kb. egy-másfél havonta kerül sor az eddigi tapasztalatok alapján.

A kamaráknak továbbá kötelezettsége fenntartani az ügyeleti névjegyzéket⁸ is, amely a pihenő és munkaszüneti napokon illetve a 18-8 óra között kirendelhető ügyvédek tartalmzza. Ha az ügyeleti névjegyzékbe nincs elegendő önként jelentkező, akkor a területi ügyvédi kamara elnöksége a kirendelhető védők jegyzékében szereplő ügyvédek oszta be az ügyeleti névjegyzékbe.⁹

Probléma	Megoldási javaslat
Egyes hatóságok számára nem világos, hogy ki értesíti a védőt, ezért elmarad a védők értesítése, a terhelték védelme nem biztosított.	<p>a) A MÜK nyomatékosan hívja fel a hatóságok figyelmét arra, hogy a kirendelésről szóló határozatot a kirendelő hatóság kötelezettsége a védőhöz eljuttatni.</p> <p>b) A területi kamarák és hatóságok vezetői rendszeres időközönként tartsanak egyeztetést a védőkijelölés gyakorlati kérdéseiről.</p>

² Ld. a törvény indokolását.

³ 9/2018. (V. 25.) MÜK szabályzat 1.1

⁴ 9/2018. (V. 25.) MÜK szabályzat 1.4.

⁵ 9/2018. (V. 25.) MÜK szabályzat 3.1.

⁶ 9/2018. (V. 25.) MÜK szabályzat 3.6.

⁷ 9/2018. (V. 25.) MÜK szabályzat 5.4.

⁸ 9/2018. (V. 25.) MÜK szabályzat 4.

⁹ 9/2018. (V. 25.) MÜK szabályzat 1.5.

<p>A földrajzi egységekre lebontott védői lista nem működik, ezért egy megyén belül többórányi távolságra lévő helységekbe rendelnek ki védőket.</p>	<p>Működjön a földrajzi egységekre bontott lista, továbbá a területi racionalitás alapján a megyék közötti együttműködést is alakítsák ki.</p>
<p>A kamarai informatikai rendszer esetenként a hatóságtól érkező jelzést követően nem jelöli ki azonnal a védőt, az időbeli késlekedés miatt a védő nem tud megjelenni az eljárási cselekményen.</p>	<p>Az informatikai rendszer azonnal jelölje ki a kirendelésről szóló hatósági határozat esetén a védőt. A hibákat tárják fel, elemezzék és javítsák. Ha az informatikai rendszer nem működik, kézi kezelésre térjen át a rendszer legalább munkaidőben.</p>
<p>A kirendelésről szóló határozatot nem időben küldik a hatóságok a kamarának a védőkijelölés céljából, így ha az eljárási cselekményre van is idő felkészülni, az jelentősen lerövidül.</p>	<p>A hatóságoknak törvényi kötelezettsége legyen a kirendelésről szóló határozatot követően haladéktalanul kezdeményezni a védőkijelölést, továbbá a védő értesítését az eljárási cselekmény időpontjától függetlenül.</p>
<p>A kamarai védői lista nem naprakész (pl. praxis szüneteltetése), a bejelentett változások átvezetése lassú. A kamarai listán olyanok is szerepelnek, akik nem vállalnak büntetőügyeket, valójában nem akarnak a listán lenni.</p>	<p>a) A kamarai védői lista aktualizálása legyen napi/heti szintű. b) A kirendelések bizonyos százalékában meg nem jelenő/aktivitást nem mutató ügyvédek kerüljenek le a listáról a minőségbiztosítás érdekében.</p>
<p>Nem belépési feltétel, azaz nem megkövetelt a minimális szakértelem.</p>	<p>a) Induljanak el a kötelező kamarai képzések, amelyek legyenek gyakorlatorientáltak. b) A képzéseken való részvétel – felmenő rendszerben – legyen a kirendelt védői listán való részvétel feltétele abban az esetben, ha a kirendelt védői óradíjat megemelik a piaci árhoz hasonló színvonalúra.</p>
<p>A kamarai rendszer valamennyi védőt nyilvántartja, de azok tényleges elérhetőségét (pl. szabadság) nem, ezért a védők nem elérhetőek az eljárási cselekménykor.</p>	<p>a) A kamara az ügyvédek tényleges elérhetőségét nyilvántartó listát is üzemeltessenek, amelyben az ügyvéd adott esetben maga módosíthatja rendelkezésre állásáról szóló információkat. b) Ún. kommunikáló rendszert alakítsanak ki, amelyben a kijelölt védő a kijelölést követő bizonyos időtartamban visszajelezheti (e-mailben, telefonon, stb.) elérhetőségét. Ha nem elérhető, akkor a kijelölést a sorban következő ügyvéd kapja. c) A kamara a megfelelő rendszer kialakítása érdekében folytasson alapos, széleskörű párbeszédet a kartársakkal.</p>
<p>Az eljárási cselekményt indokolt esetben sem mellőzik/halasztják el a hatóságok.</p>	<p>a) A védő indítványozza a kirendelésekor, hogy az eljárási cselekményt halasszák el/mellőzzék olyan időpontra, amikor meg tud jelenni, ha a hatóság nem engedélyezi a halasztást, neki kelljen indokolnia, hogy miért halaszthatatlan a cselekmény. b) A védő telefonon (szükség esetén akár a hatóság telefonján) keresztül konzultáljon a terhelttel (akár csak alapvető jogairól – hallgatás joga – való kioktatás).</p>
<p>Nincs felmérés arról, hogy milyen a védők</p>	<p>a) A rendszer további fejlesztéséhez statisztikai</p>

<p>megjelenési aránya, aktivitása az eljárási cselekményeken, így arról sincs információ, hogy valóban jobban érvényesül-e a terheltek védelemhez való joga.</p>	<p>adatokra és kutatásra van szükség (megjelenési arány, indítványozások, fellebbezések száma, stb.), ezekhez összehasonlítási alapként szolgálhat a Helsinki Bizottság korábbi tanulmánya, kutatómódszertana.</p> <p>b) A kamara dolgozza ki és hatékonyan működtesse a minőségbiztosítási rendszert, amely alapján értékelhető a védők teljesítménye.</p>
<p>A hatóságok nem a cégkapun keresztül értesítik a védőket.</p> <p>A hatóságok visszahívásra lehetőséget nem biztosít, ismeretlen, „privát számról” hívják az ügyvédet, ami nem visszahívható, a védő megjelenése ellehetetlenül.</p>	<p>a) A cégkapun keresztül történő értesítést ténylegesen alkalmazzák a hatóságok.</p> <p>b) Másodlagosan értesítsék a védőket SMS-ben is, amely inkább elérhető tárgyaláson, beszélőt követően.</p>
<p>Ha nem azonnali eljárási cselekményre történik a védő kirendelése, akkor nem elektronikusan küldik a kirendelési határozatot és iratokat, hanem pl. papíralapon.</p>	<p>A hatóság a kirendelésről szóló határozatot haladéktalanul kézbesítse a védőnek elektronikus úton, az iratokat pedig a védő indítványának megfelelően.</p>
<p>A hatóságok a cégkapun keresztül nem küldik ki a kért ügyiratokat, ezért nem lehet alaposan felkészülni a letartóztatásról döntő ülésre vagy a tárgyalásra.</p>	<p>a) A védő panaszolja meg, hogy az ülésre/tárgyalásra való felkészülésre nem volt megfelelő idő/körülmény, ez az eljárás pedig nem felel meg a Be.-nek illetve az EU-s irányelvnek.</p> <p>b) A megfelelő idő/körülmény biztosítása elmaradásának szankciója az ülés/tárgyalás az állam költségére történő elhalasztása legyen. Az ügyirat megfelelő rendelkezésre bocsátásáért felelős hatóság részéről eljáró személy fegyelmi felelősségre legyen vonható.</p>
<p>Az értesítés során a terhelt elérhetőségét nem közlik a védővel automatikusan, ez nehezíti a kapcsolatfelvételt a védő és a terhelt között.</p>	<p>A kirendelésről szóló határozat kézbesítésekor kötelezően tájékoztassák a védőt a terhelt elérhetőségéről is (telefonszám, e-mailcím, tartózkodási hely).</p>
<p>Több terhelt ügyben a védők nem ismerik egymás személyét és elérhetőségét. Ez befolyásolhatja a védelmi taktikát. Továbbá előfordulhat, hogy később a védők automatikus kizárásához vezet, hogy helyettesítésre olyan ügyvédet kér meg a védő, aki – a később kiderülő – érdekellentétben álló terhelt védőjének irodatársa.</p>	<p>A több terhelt ügyekben a védők ismerhessék meg a terhelttársak védőjének kilétét.</p>
<p>A gyakorlatban fellépő adminisztratív, szervezési és szakmai akadályok gátolhatják a kirendelt védői rendszer hatékony működését.</p>	<p>a) A területi kamarák és a helyi hatóságok rendszeres párbeszédet folytassanak a kirendelési rendszer optimalizálása, az akadályok kiküszöbölése érdekében.</p> <p>b) A kamara rendszerszinten gyűjtse a védői tapasztalatokat a kirendelési rendszer működéséről, alakítson ki munkacsoportot a tagokból a rendszer fejlesztése érdekében.</p>

2.2. A kirendelt védő díja

A Be. 46. § (9) bekezdése szerint a kirendelt védő a közreműködéséért díjra és költségeinek megtérítésére is jogosult.

A kirendelt védő díját a 32/2017 IM rendelet határozza meg. Az ügyvédet munkadíj és költségtérítés illeti meg. A költségtérítés úti- és szállásköltség, parkolási díj, telefon, telefax, postai, leírási, másolási és egyéb indokolt és szükséges költség.

Az ügyvédi munkadíj az eljárási cselekmények időtartamára megkezdett óránként jár, ennek összege 5.000 forint óránként. A felkészülési díj ennek 20%-a, 1000 forint. Ügyenként a felkészülési díj minimum 15.000 forint, maximum 150.000 forint, utóbbi az eljárási cselekmények számához igazodik, amíg az a maximális összeget nem éri el. (Ha több védő jár el, akkor a minimális összeg nem vonatkozik rá, a helyettes védő jár el, akkor igen.) Ha az eljárási cselekmény elmarad, akkor csak a megjelenésért jár 50%-os díj, a felkészülésért nem. Fogvatartott terhelt esetén a díj 70%-ára jogosult a védő, valamint az utazási költségre. Ha több terhelt védelmét látja el a védő egy ügyben, akkor a díja az alap 150%-a. A kirendelt védő díját a hatóság indítványra, a kirendelt védő által benyújtott tételes kimutatás és igazolás alapján határozattal, ennek hiányában, a rendelkezésre álló adatok alapján állapítja meg.

A felmért tapasztalatok alapján a kirendelt védői díjjal kapcsolatban felmerülnek észrevételek.

Probléma	Megoldási javaslat
Alacsony a kirendelt védői díj, jelentősen a piaci díj alatti (különösen a felkészülési díjat is ide értve), ez hatással lehet a kirendelt védői névjegyzékben szereplő ügyvédek számára és munkájuk minőségére.	a) Legyen magasabb a kirendelt védői óradíj. b) A kirendelt védő és a szakértő díjazása azonos szintű/módszertanú legyen.
Nem arányos, hogy a felkészülési díjat az eljárási cselekmények számához kötik.	a) A felkészülési díj a védő teljesítményével legyen arányos, amelyben csupán egy tényező az eljárási cselekmény száma. b) A mostaninál arányosabb díjazási rendszert a kartársak bevonásával dolgozza ki a kamara.
A kirendelt védő díja nincs arányban annak aktivitásával.	A díjban valamilyen formában jusson érvényre a kirendelt védő által benyújtott indítványok, megtett észrevételek, kérdések száma illetve minősége.
Nem életszerű és igazságos, hogy az elmaradt eljárási cselekmény esetén nem fizetik ki a felkészülési díjat a védőnek.	a) Az elmaradt eljárási cselekményt megelőző felkészülés díját fizessék ki a védőnek. b) Ugyanígy, ha az eljárásba meghatalmazott védő lép be, de a kirendelt védőt nem értesítették/ő már felkészült az eljárási cselekményre.
Ha a kirendelt védő felmentését kéri a terhelt, helyette új védőt rendelnek ki, akkor a felkészülési díj minimuma az óradíjjal egyező mértékű minimális értékhatár nélkül.	A felkészülési díj minimuma ne változzon, ha a védő önhibáján kívüli okból került sor a felmentésre és az ügyben már bizonyíthatóan felkészült.
Nincs hatályos díjjegyzék a kamara oldalán.	Legyen hozzáférhető, az ügyvédek és a hatóságok által is egyszerűen alkalmazható díjjegyzék a MÜK (és területi) kamara(k) oldalán.
Egyes hatóságok korábbi gyakorlata, hogy költségátalány számolható el, kérdésessé vált.	A költségátalány alkalmazhatóságára (vagy annak hiánya) legyen egységes szabályozás valamennyi hatóság tekintetében.

Az IM rendelet szerint gépkocsi-költség elszámolható, de nem világos, hogy milyen formában.	A gépkocsi-költségek elszámolhatóságára legyen egységes és elérhető szabályozás.
Nem könnyen hozzáférhető az információ, hogy az utalványozott összeget mikor, milyen formában és hol lehet felvenni.	Legyen hozzáférhető, az ügyvédek számára érthető információ arról, hogy az utalványozott kirendelt védői díjhoz milyen feltételek esetén férnek hozzá.
Nem fogadnak be elektronikus, csak papíralapú számlát a gazdasági hivatalok. Továbbá a számlát személyesen kell bevinni a hivatalba.	A számlákat a gazdasági hivatalok postán és elektronikus formában is fogadják be.
Az utalványozott díjak kifizetésé sokszor indokolatlannak tűnő hosszú időt vesz igénybe.	Az utalványozott díjak kifizetésének legyen országosan meghatározott határideje, amely elmulasztása esetén késedelmi kamatot kell fizetni.
A hatóságok és kamarák közötti párbeszéd alacsony intenzitású, ezért számos probléma megoldása időlegesen elmarad.	A hatóságok és a kamarák képviselői tartsanak rendszeres egyeztetéseket, amelyeken gyakorló szakemberek vesznek részt.

2.3. A helyettes védő

A Be. 47. § (1) bekezdése értelmében a helyettes védő jelenlétéről az eljáró hatóság gondoskodik. Azaz a helyettes védő kijelölését nem a kamara hajtja végre, hanem a hatóság, azaz ebben az esetben visszatér a korábbi rendszer.

Helyettes védőt akkor kell kirendelni, ha a kamara 1 órán belül nem gondoskodik a védő személyének kijelöléséről, vagy a kijelölt védővel szemben objektív kizáró ok áll fenn, vagy a szabályszerű idézés vagy értesítés a védő elérhetetlensége miatt nem lehetséges és az eljárási cselekmény nem mellőzhető.

A helyettes védő kirendelésének okai objektívek, kivéve azt, hogy az eljárási cselekmény nem mellőzhető. Tehát a gyakorlatban – különös tekintettel az ügyvédek gyakorlati elérhetőségét is feltüntető nyilvántartás hiánya miatt – minden bizonnyal leggyakrabban felmerülő oka a helyettes védő kirendelésének az, hogy a kijelölt védő nem tud megjelenni az eljárási cselekményen. Szabály szerint helyettes védőt ilyen esetben is csak akkor kell kirendelni, ha az eljárási cselekmény nem mellőzhető. A helyettes védő csak az adott eljárási cselekményen jár el, egyébként az eredetileg kijelölt védő kötelezettsége a védelem.

A Be. 49. § (1) bekezdése általános jelleggel is szabályozza a helyettes védő intézményét, aki akkor rendelhető ki, ha

- a védő az eljárási cselekményen szabályszerű idézés ellenére nem jelenik meg,
- távolmaradását alapos okkal előzetesen nem menti ki, vagy helyettesítéséről nem gondoskodik,
- az eljárási cselekmény elvégzésének egyéb feltételei fennállnak, és
- az eljárási cselekmény elvégzése nem mellőzhető.

Tehát az eljárási cselekmény elhalasztásának lehetősége az eljáró hatóság szabad mérlegelésén múlik, az alapján, hogy a mulasztó védő jelenlétéhez vagy az eljárási cselekmény megtartásához fűződik-e nagyobb érdek. Ha azonban az eljárási cselekmény mellőzhető, akkor így kell eljárni és nem kell helyettes védőt kirendelni (és kijelölni).

A fentitől némileg különböző eset, ha a védőt szabályszerűen idézik, a cselekmény elvégzésének feltételei fennállnak, a védő távolmaradását kimenti, de helyettes nem jelöl és az eljárási cselekmény elhalasztása annak eredményességét veszélyeztetné vagy a büntetőeljárást jelentősen késleltetné, akkor helyettes védő jelenlétében kell megtartani.

Ez azt jelenti, hogy a helyettes védő kirendelésére utóbbi esetben csak akkor van lehetőség, ha annak hiányában az eljárási cselekmény eredményessége veszélybe kerülne vagy rendkívüli mértékben elhúzódna a büntetőeljárás. Tipikusan ilyen helyzet a személyi szabadságot érintő kényszerintézkedések tárgyában tartott ülés vagy egy tanú kihallgatása, akinek a jelenléte később

nem vagy csak indokolatlan nehézségekkel lenne biztosítható. Ez tehát azt jelenti, hogy helyettes védő kirendelésére a gyakorlatban, ha törvényi előírást szigorúan betartanak, csak ritkán kerülhetne sor.

A fentiek alapján tehát a helyettes védő kirendelése csak azokban – az elvileg kivételes – esetekben jogszerű, ha az eljárási cselekmény nem mellőzhető vagy ha a védő hiánya az eljárási cselekmény eredményességét veszélyezteti vagy elhúzza az eljárást.

Probléma	Megoldási javaslat
<p>Egyes nem hivatalos becslések szerint a kirendelések kb. harmadában helyettes védők járnak el.</p>	<p>a) A kamara működtesse a Be. által megkövetelt kirendelt védői nyilvántartást, amely figyelembe veszi a védők gyakorlati elérhetőségét.</p> <p>b) A kamara érdekvédő tevékenysége keretében kezdeményezzen egyeztetést a kirendelő hatóságokkal a helyettes védői jogintézmény alkalmazási kérdéseinek tisztázására.</p> <p>c) Az elsődlegesen kirendelt (kamara által kijelölt) védők hivatkozzanak a helyettes védő jogintézményének kivételességére, kérjék a hatóság indokolását az eljárási cselekmény mellőzhetetlenségéről, illetve az eredményesség veszélyeztetéséről vagy az eljárás elhúzódásáról.</p> <p>d) Ha helye van, tegyenek panaszt a helyettes védő kirendelése ellen, ezt jelezzék a kamarának. A kamara gyűjtse az ilyen jellegű panaszokat.</p> <p>e) A kirendelt védők általános jelleggel jelöljenek meg helyetteseket, akiket akadályoztatásuk esetén értesíteni/idézni kell. A helyettesek személyét jelentsék be a kamarának, amely ezt tartsa nyilván.</p>
<p>A hatóságok helyettes védőt rendelnek olyan esetben is, amikor a jogszabály ezt valójában nem teszi lehetővé, mert az adott eljárási cselekmény mellőzhető lenne.</p> <p>A helyettes védők esetében a korábbi – „házivédős” – rendszer lép életbe, a védelem hatékonysága megkérdőjeleződik.</p>	<p>a) A hatóságok a helyettes védő kirendelésekor indokolják meg, hogy az eljárási cselekmény miért nem volt mellőzhető, az eredményesség veszélye mennyiben valósult meg, illetve miért húzódott volna el jelentősen a büntetőeljárás.</p> <p>b) Ha a védő a kijelölést követő 1 órán belül jelzi, hogy az eljárási cselekményen nem tud megjelenni, akkor a kamara jelöljön ki új kirendelt védőt, aki az előző helyébe lép. Ez a kijelölési módszer az 1 óra elteltéig folytatódjon; a hatóság csak az 1 óra elteltét követően jelölhesse ki a védőt.</p>
<p>Helyettes védő kirendelése esetén egy terheltnek a kirendelt védő hosszas távolléte esetén több (sok) védője lesz egy eljárásban, így sérül a hatékony védelemhez való jog.</p>	<p>a) Egy eljárásban a kirendelt védő elérhetetlensége esetén ugyanazt a helyettes védőt is kirendelhessek a hatóságok, elkerülve ezzel azt, hogy egy terheltnek számos, különböző védője legyen.</p> <p>b) A kirendelt védő hatalmazzon meg helytestet, aki eljár az ügyben.</p>

